

عنوان مقاله:

ابتدای علوم انسانی بر پزشکی بالینی: خوانشی نو از تولد کلینیک

محل انتشار:

دوفصلنامه فلسفه علم، دوره 9، شماره 17 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

علیرضا منجمی - استادیار گروه فلسفه علم و فناوری پژوهشگاه علوم انسانی

خلاصه مقاله:

در کتاب تولد کلینیک فوکو نشان می‌دهد این نه علوم طبیعی بلکه پزشکی بالینی بود که بنیان علوم انسانی را بنا نهاد. در انتهای کتاب تولد کلینیک او این مدعا را مطرح می‌کند که علوم انسانی بر بنیان پزشکی بالینی مدرن بنا شده است. او می‌گوید: اهمیت علم پزشکی در تأسیس علوم انسانی اهمیتی که صرفاً روش‌شناختی نیست زیرا هستی انسان به‌منزلهٔ ابژهٔ علم پوزیتیو تعریف یا تلقی می‌شود. «البته فوکو بیشتر از این مدعا خود را توضیح نمی‌دهد و به همین میزان بسنده می‌کند. در این مقاله تلاش خواهیم کرد نشان دهیم چگونه بر مبنای صورت‌بندی او از پزشکی بالینی می‌توان از این مدعا دفاع کرد و این مدعا چه استلزاماتی برای علوم انسانی به همراه خواهد داشت. برای فهم و دریافت این مدعا باید تمهیداتی فراهم کرد. هر دو تمهید مبتنی بر آراء فیلسوفان پزشکی است تا صورت‌بندی دقیق و قابل‌فهمی از پزشکی بالینی موردنظر فوکو به دست داده شود. بدون این تمهیدات فهم مدعا فوکو دشوار خواهد بود چون به نظر می‌رسد او در کتاب تولد کلینیک بسیاری از این موارد را مسکوت گذاشته یا بدیهی فرض کرده است یا نادیده گرفته است و شارحان‌اش هم با سنت فلسفهٔ پزشکی ناآشنا بوده‌اند. در ابتدا تلاش می‌کنم نشان دهیم که پزشکی نوع متفاوتی از شیوهٔ تفکر در مقایسه با علوم طبیعی است که اگر چنین نبود مدعا فوکو به تفسیری سطحی و پیش‌پاافتاده خلاصه می‌شد: پزشکی انسان را ابژهٔ علم بدل کرد و پس از آن بود که با الهام از علوم طبیعی تأسیس علوم انسانی محقق شد که باور ناروایی است. این بخش بر اساس آراء لودویگ فلوک تفاوت‌های جدی تفکر پزشکی و علوم طبیعی تقریر خواهد شد. ساختار پزشکی بالینی و علوم مختلفی که در این حوزه وجود دارند را تعریف و تعامل آنها را نشان می‌دهم. در این بخش از آراء کاظم صادق‌زاده وام گرفته شده است. در بخش بعدی تلاش خواهیم کرد بر مبنای تمهیدات صورت گرفته نشان دهیم فوکو چگونه پزشکی بالینی مدرن و سیر تطورش را چگونه در قالب فضا‌بخشی‌های سه‌گانه صورت‌بندی کرده است. در فصل پایان نشان خواهیم داد چگونه صورت‌بندی فوکو از پزشکی بالینی می‌تواند بنیان علوم انسانی قرار گیرد. بدین ترتیب به نظر می‌رسد این نوشتار تلاشی است برای پیوند زدن فلسفهٔ پزشکی و فلسفهٔ علوم انسانی با خوانشی جدید از کتاب «تولد کلینیک».

کلمات کلیدی:

فوکو، پزشکی بالینی، فلسفهٔ پزشکی، فلسفهٔ علوم اجتماعی، تولد کلینیک، فضا‌بخشی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1137512>

